

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา & คณะอนุกรรมการฝ่ายข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๐

เรื่อง กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา
เรียบเรียง นางสาววันวิภา สุขสวัสดิ์ นิตกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ สำนักวิชาการ
ออกอากาศ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๐

การทำนิติกรรมการกู้เงินที่เป็นนิติกรรมสองฝ่าย หรือเรียกว่าสัญญากู้ยืมเงินนั้น จะเกิดขึ้นได้ด้วยการแสดงเจตนา ต้องตรงกันของคู่สัญญา โดยคู่สัญญาจะตกลงกันว่าจะกู้ยืมเงินกันเป็นจำนวนเท่าใด และจะคิดดอกเบี้ยต่อกันหรือไม่ ถ้าตกลงกันว่าจะคิดดอกเบี้ยแก่กัน อัตราดอกเบี้ยที่เรียกต่อกันได้จะต้องไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดไว้ว่า ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี แต่ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี หรือถ้าเป็นกรณีที่จะต้องเสียดอกเบี้ยแก่กัน และมีได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้โดยนิติกรรมหรือโดยบทกฎหมายอันขัดแย้ง ให้ใช้อัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นอกจากนี้ กฎหมายยังห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยในดอกเบี้ยที่ค้างชำระ แต่ถ้าเป็นกรณีที่ดอกเบี้ยค้างชำระไม่น้อยกว่าหนึ่งปี คู่สัญญากู้ยืมเงินจะตกลงกันให้เอาดอกเบี้ยนั้นทบเข้ากับต้นเงิน แล้วให้คิดดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ทบเข้ากันนั้นก็ได้ แต่การตกลงกันเช่นนั้นต้องทำเป็นหนังสือ ส่วนประเพณีการค้าขายที่คำนวณดอกเบี้ยทบต้นในบัญชีเดินสะพัด หรือการค้าขายอย่างอื่นทำนองเดียวกัน ไม่อยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติกฎหมายนี้

นอกจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะเป็นกฎหมายที่กำหนดในเรื่องอัตราดอกเบี้ยแล้ว ยังมีพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ ควบคุมในเรื่องนี้ด้วย โดยกฎหมายกำหนดให้การเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดเป็นความผิดและมีโทษทางอาญา แต่เนื่องด้วยกฎหมายฉบับนี้ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติจึงไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับปัจจุบันมีการทำสัญญากู้ยืมเงินกันเป็นจำนวนมากทั้งในระบบและนอกระบบ ทำให้เกิดปัญหาการเอาเปรียบผู้กู้ยืมและมีการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งยังมีการกระทำในลักษณะที่เป็นการอำพรางการกู้ยืมเงินเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดของกฎหมาย พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ยังไม่เคยมีการแก้ไขเพิ่มเติม ทำให้องค์ประกอบความผิดและอัตราโทษที่กำหนดไว้ไม่สอดคล้องกับรูปแบบการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา

พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๐ โดยสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้บุคคลที่ให้ผู้อื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการอำพรางการให้กู้ยืมเงิน โดยมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ (๑) เรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ (๒) กำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมาย

กำหนด (๓) กำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเงิน หรือสิ่งของ หรือโดยวิธีการใด ๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินไปเกินส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กฎหมายยังเอาผิดไปถึงบุคคลที่ได้มาซึ่งสิทธิเรียกร้องจากบุคคลอื่นโดยรู้ว่าเป็นสิทธิที่ได้มาจากการกระทำความผิดและใช้สิทธินั้นหรือพยายามถือเอาประโยชน์แห่งสิทธินั้น ต้องรับโทษเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษไว้ ไม่ว่าจะมีความผิดหรือไม่ ศาลอาจนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญาในการเรียกประกันทัณฑ์บนหรือห้ามการประกอบอาชีพบางอย่างมาใช้บังคับได้โดยอนุโลม

พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ฉบับนี้ นับเป็นการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การปรับปรุงองค์ประกอบความผิด การเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้น และการกำหนดความผิดที่ชัดเจน จะเป็นการช่วยคุ้มครองสิทธิประชาชนไม่ให้ถูกละเมิด แก้ไขปัญหาการเอาผิดเอาเปรียบผู้กู้ยืมเงินตามสัญญากู้ยืมเงินที่มีการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ในรูปแบบต่าง ๆ อันจะเป็นส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราได้ผลในทางปฏิบัติและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กฎหมายห้ามคิดดอกเบี้ยเงินกู้โหดเกินอัตรามีผลแล้ว โทษรุนแรงขึ้น คูก ๒ ปี ปรับ ๒ แสน. (๑๗ มกราคม ๒๕๖๐)
ข่าวไทยพีบีเอส. สืบค้น ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/259541>
เรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ยอมความไม่ได้. (ม.ป.ป.) สืบค้น
 ๑๕ มกราคม ๒๕๖๐ จาก http://www.025798899.com/2011/article_detail.php?article_id=15
 “พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐” (๑๕ มกราคม ๒๕๖๐). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม
 ๑๓๔ ตอนที่ ๕ ก, หน้า ๑๓.
 มีผลแล้ว! กม. ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินกฎหมายกำหนด เพิ่มโทษคุก 2 ปี ปรับ 2 แสน. (๑๕ มกราคม ๒๕๖๐).
ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้น ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ จาก
<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9600000004722>
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (๒๕๕๙). **บันทึกวิเคราะห์สรุปร่างพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกิน
 อัตรา พ.ศ. ....**
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (๒๕๕๙). **บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราช
 บัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ....**
 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (๒๕๕๙). **เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกิน
 อัตรา พ.ศ. ....** กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
 _____. (๒๕๖๐). **ระบบประมวลผลข้อมูลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.**
 สืบค้น ๔ มกราคม ๒๕๖๐ จาก www.senate.go.th/wmc/senate/lawdraft.php